

مرکز آموزشی و درمانی امیرالمؤمنین علی

(ع) مراغه

موضوع:

انواع مسمومیت

تهیه و تنظیم:

واحد آموزش

بهار ۱۴۰۱

۱۰- افراد مسن ممکن است به دلیل تشابه اسمی یا ظاهری داروها، ابتلا به آنزایمر، ناخوانا بودن دوز مصرفی ذکر شده روی بسته دارو و ... در مصرف داروهای خود دچار اشتباه شوند. بنابراین لازم است بر مصرف دارو توسط آنها نظارت داشته باشید.

۱۱- در صورت بروز مسمومیت دارویی تعمدی یا اتفاقی، بلافاصله با اورژانس یا شماره تلفن مرکز اطلاع رسانی داروها و سموم (۱۴۹۰) تماس بگیرید و داروهای مصرفی بیمار را با او به مرکز درمانی ببرید. در صورت هوشیاری فرد مسموم نیز باید نام داروهای مصرفی و دوز هر یک را از او پرسید و به کادر درمانی اطلاع دهید.

۱۲- در صورت ابتلا به بیماری های زمینه ای، گاهی اوقات مصرف دارو در دوز تجویز شده توسط پزشک نیز می تواند سلامت فرد را به خطر بیندازد. تداخلات دارویی هم در بعضی موارد با خطر مسمومیت همراه هستند. بنابراین حتما باید پزشک خود را قبل از تجویز دارو از تمام بیماری های زمینه ای و داروهای مصرفی خود آگاه کنید.

۱۳- بعضی داروهای گیاهی در صورت مصرف بیش از حد یا نابجا می توانند منجر به مسمومیت های خطرناک شوند

پیشگیری از مسمومیت دارویی

۱- از مصرف خودسرانه داروها بدون تجویز پزشک، خودداری کنید.

۲- مقادیر بالای برخی از داروهای به ظاهر کم خطر، می توانند برای فرد کشنده باشد.

۳- شایعترین علت بروز مسمومیت در جهان، مصرف داروها بیش از مقادیر درمانی می باشد.

۴- دهان، شایعترین راه ورود سموم به بدن می باشد.

۵- داروها را دور از دید و دسترس کودکان و در ارتفاع بالا و در کمد مجهز به قفل نگه داری نمایید..

۶- داروهای خود را در مقابل چشم کودکان نخورید، چرا که کودکان از رفتار بزرگسالان تقلید می کنند و ممکن است دور از چشم والدین داروها را به دهان ببرند.

۷- داروهای بیمار افسرده و یا بیمارانی که تعادل رفتاری ندارند و یا افرادی که سابقه اقدام به خودکشی دارند را دور از دستشان قرار دهید و مراقبت دقیقی در خصوص میزان داروی مصرفی ایشان به عمل آورید.

۸- اگرچه مسمومیت دارویی همیشه منجر به مرگ نمی شود اما مصرف مقادیر بالای بعضی داروها می تواند با صدمات دائمی کبد و کلیه همراه باشد. برای مثال مصرف خودسرانه و مکرر استامینوفن برای کاهش درد یا تب می تواند منجر به آسیب کبدی شود.

۹- مصرف مقادیر بالای بسیاری از داروها در اقدام به خودکشی، ممکن است در ابتدا علامت و نشانه خاصی نداشته باشد ولی وضعیت فرد مسموم به طور ناگهانی وخیم گردد.

مسمومیت (intoxication):

مجموعه‌ای از اختلالات بدن است که در اثر جذب ماده‌ای بیگانه که به آن سم گفته می‌شود بروز می‌کند. جذب ماده سمی می‌تواند از راه‌های زیر صورت بگیرد:

- استنشاق نوعی گاز، بخار، دود یا گرد و غبار
- دستگاه گوارشی (خوردن یا آشامیدن)
- تماس پوستی (از طریق انتشار از اپی‌درم و یا عبور از زخم یا سوختگی)
- تزریق در خون

- ✓ مسمومیت‌های غذایی اغلب در اثر تکثیر میکروب‌ها یا زهرآزاد شده از آنها (همچون بوتولیسم) یا جذب مواد غیرخوراکی (همچون برخی از قارچ‌ها) ظاهر می‌شوند.
- ✓ علت مسمومیت‌های دارویی نیز مصرف داروی نامناسب و یا جذب بیش از حد آن است.
- ✓ اعتیاد نیز نوعی مسمومیت اختیاری به الکل، تریاک، کوکائین، هروئین، مرفین و غیره است، و موجب وابستگی به آن ماده می‌شود.

انواع مسمومیت:

- ۱- سوء مصرف مواد (الکل، نارکوتیک‌ها، آرام بخش‌ها، تحریک کننده‌ها، داروهای توهم زا)
- ۲- Over dose: خودکشی/ parasuicide
- ۳- تصادفی (بسته بندی فاقد برچسب ماده، گروه کودکان)
- ۴- شغلی

در برخورد با فرد مسموم چند اصل را باید مد

نظر قرار داد:

اقدامات اورژانسی:

ابتدا باید از فرد مسموم یک ارزیابی اولیه و سریع به عمل آید و چنانچه وضعیت فرد بحرانی باشد و نیاز به اقدامات احیا داشته باشد، ابتدا فرد را به وضعیت **Stable** درآورده و سپس سراغ اقدامات اختصاصی می‌رویم

- ✓ جلوگیری از جذب بیشتر ماده سمی یا دارو
- ✓ افزایش دفع سموم و داروهای جذب شده
- ✓ درمان‌های اختصاصی و استفاده از آنتی‌دوتها
- ✓ پیشگیری از مسمومیت مجدد

جلوگیری از جذب بیشتر ماده سمی یا دارو

- آلودگی زدایی از پوست و چشم یعنی پاک کردن پوست و چشم‌ها و شستشو با آب یا در آوردن لباس‌های آغشته شده
- رقیق کردن با موادی مثل آب یا شیر و سایر نوشیدنی‌ها برای مواد سمی خورنده
- القای استفراغ
- تجویز شارکول فعال
- لاواژ معده
- شستشوی کامل روده (WBI)

نکته: وقتی ماده خورده شده جامد باشد (کپسول، قرص و ...) چون آب آنها را رقیق و حل کرده و به جذب بیشتر آن کمک می‌کند و یا مسمومی که هوشیار نمی‌باشد، نباید عمل رقیق کردن صورت بگیرد.

ج- القای استفراغ:

- ✓ به شرطی که ماده خورده شده در رنج سمی باشد ولی خورنده نباشد (بر عکس آب)
- ✓ ماده با سمیت بالا خورده شده باشد.
- ✓ مقدار قابل توجهی از ماده هنوز در معده باشد
- ✓ زمانی که قرص یا کپسول حل نشده باشد (این موارد معمولاً به علت بزرگی قرص یا کپسول توسط لاواژ از معده خارج نمی‌شوند)
- ✓ ماده مصرف شده به وسیله شارکول فعال جذب نشود (مثل فرم‌های با پوشش روده‌ای یا آهسته رهش)
- ✓ از شربت اپیکا برای این مورد استفاده می‌شد که امروزه در بازار دارویی کمتر یافت می‌شود.

در چه مواردی نمی‌توان القای استفراغ را انجام داد؟

تشنج، فلج عصبی-عضلانی، کاهش سریع سطح هوشیاری، بلعیده شدن مواد خورنده و نفت، بیماری‌های قلبی عروقی، کودکان زیر ۶ ماه و ترکیبات اسیدی/قلیایی و هیدروکربنها

